

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

3.1 แผนการวิจัย

การวิจัยทั้งหมดทำในห้องปฏิบัติการของภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แผนการวิจัยได้กำหนดให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และขอบเขตของการวิจัย

3.2 การดำเนินการวิจัย

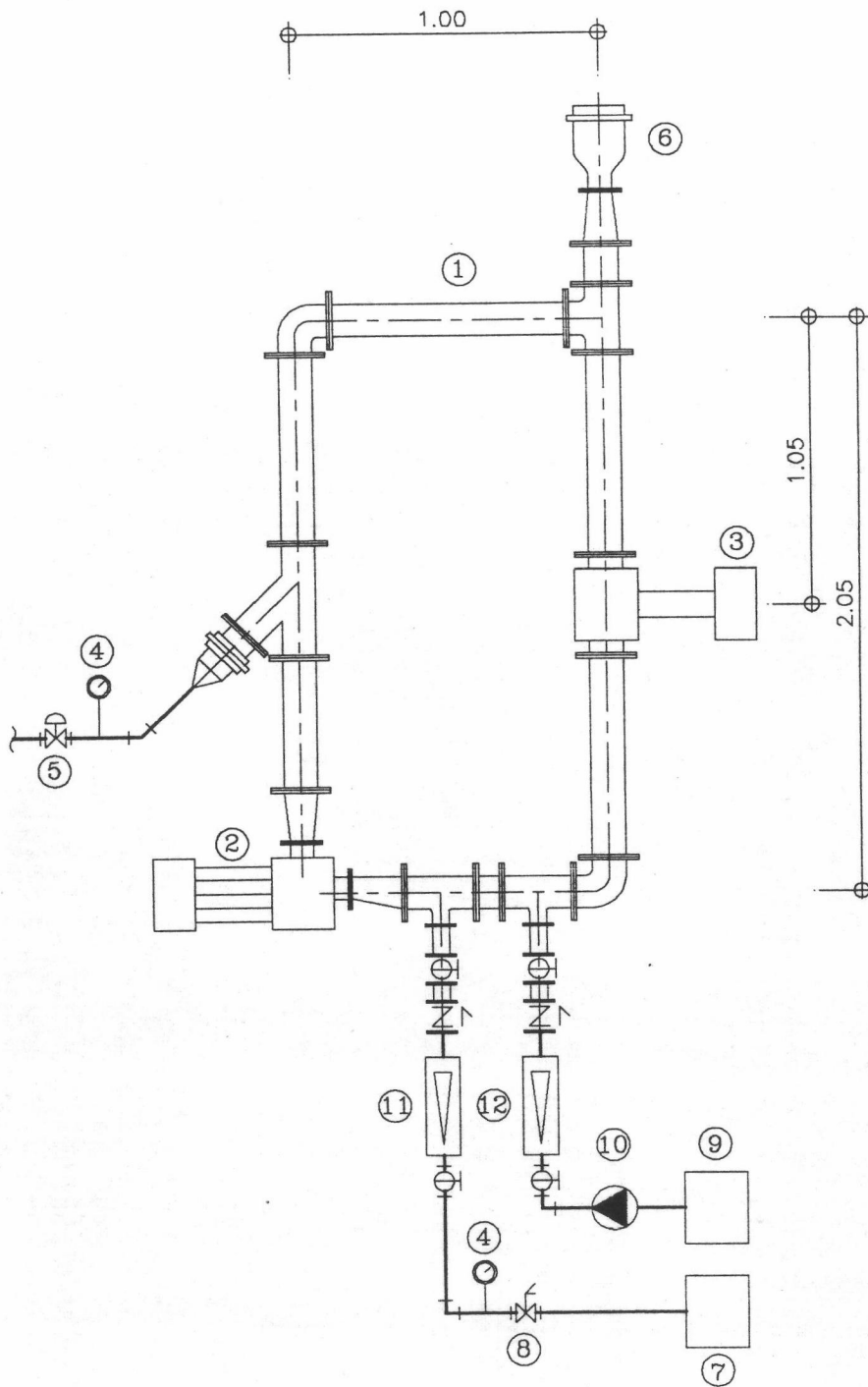
3.2.1 วัสดุและอุปกรณ์ในการวิจัย

รูปที่ 3.1 แสดงถึงอุปกรณ์แบบวนเวียนและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการทำวิจัยประกอบไปด้วย

1) ถังปฏิกรณ์แบบวนเวียน ทำด้วยท่อพลาสติกใสเส้นผ่านศูนย์กลางภายใน 4.40 เซนติเมตร ประกอบตามรูปที่ 3.1 ระยะห่างของเส้นผ่าศูนย์กลางถึงเส้นผ่าศูนย์กลาง ทางด้านกว้างเท่ากับ 1.00 เมตร และทางด้านสูงเท่ากับ 2.05 เมตร ปริมาตรของถังปฏิกรณ์โดยการตวงน้ำที่บรรจุเต็มในถังปฏิกรณ์มีปริมาตรเท่ากับ 11.15 ลิตร

2) เครื่องสูบน้ำหมุนเวียน ทำหน้าที่สูบน้ำให้เกิดการไหลวนในถังปฏิกรณ์เพื่อควบคุมการไหลวนของน้ำและอากาศ เครื่องสูบน้ำที่ใช้เป็นแบบหอยโข่ง (Centrifugal pump) SANSO MODEL PK-2511 ความต่างศักย์ 220 โวลต์ , กระแส 2.5 แอมแปร์, 1 เฟส, ความเร็วรอบ 6,100 รอบต่อนาที, ความถี่ 50 เฮิร์ต ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของท่อดูดและท่อจ่ายของเครื่องสูบน้ำเท่ากับ 25 มิลลิเมตร อัตราการสูบน้ำ 105 ลิตรต่อนาที, ความดันสูงสุด 33.0 เมตร

- 3) ประตุน้ำระบายอากาศ ทำหน้าที่ระบายอากาศที่สะสมในถังปฏิกรณ์ออก
ประตุน้ำระบายอากาศเป็นชนิดลูกลอย
- 4) เครื่องวัดอัตราการไหลของน้ำในถังปฏิกรณ์เพื่อใช้ในการควบคุมความเร็ว
ของของเหลวในถังปฏิกรณ์ เครื่องวัดอัตราการไหลที่เป็นชนิด Magnetic Flow Meter
- 5) เครื่องสูบน้ำเข้าระบบ ทำหน้าที่สูบน้ำเข้าถังปฏิกรณ์ เครื่องสูบน้ำที่ใช้เป็น
แบบหอยโข่ง (Centrifugal pump) Dmp-11 ความต่างศักย์ 220 โวลต์ , กระแส 2.5 แอมแปร์,
1 เฟส , ความเร็วรอบ 6,100 รอบต่อนาที , ความถี่ 50 เฮิรท์ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางทางด้าน
ดูดและด้านส่งของเครื่องสูบน้ำ เท่ากับ 25 มิลลิเมตร อัตราการสูบน้ำ 40 ลิตรต่อนาที , ความดัน
สูงสุด 40 เมตร
- 6) มาตรวัดอัตราการไหลของน้ำเข้าถังปฏิกรณ์ ทำหน้าที่วัดอัตราการไหลของ
น้ำที่เข้าถังปฏิกรณ์ เป็นมาตรวัดชนิดโรตาริเตอร์
- 7) มาตรวัดความดันในระบบ ทำหน้าที่วัดความดันในระบบ
- 8) ประตุน้ำปรับความดัน (Back Pressure Valve) ทำหน้าที่ควบคุมความดัน
ในถังปฏิกรณ์ให้มีค่าคงที่ตามความต้องการ โดยอ่านจากมาตรวัดความดัน เพื่อปรับประตุน้ำปรับ
ความดัน
- 9) เครื่องอัดอากาศกับถังอัดอากาศทำหน้าที่อัดอากาศเข้าถังปฏิกรณ์ เครื่อง
อัดอากาศเป็นแบบลูกสูบ PUMA MODEL XXX มอเตอร์ขนาด 0.25 แรงม้า ความเร็วรอบ
620 รอบต่อนาที ขนาดกระบอกสูบ (BORE) 51 มิลลิเมตร ช่วงชัก (STROKE) 45 มิลลิเมตร
อัตราการจ่ายอากาศ 50 ลิตรต่อนาที ถังอัดอากาศ ความจุ 50 ลิตร
- 10) อุปกรณ์ปรับแรงดันอากาศ (Pressure Regulator) ทำหน้าที่รักษาแรงดัน
ของอากาศที่เข้าถังปฏิกรณ์ให้มีค่าคงที่
- 11) มาตรวัดอัตราการไหลของอากาศเข้าถังปฏิกรณ์ ทำหน้าที่วัดอัตราการ
ไหลของอากาศที่เข้าถังปฏิกรณ์ เป็นมาตรวัดชนิดโรตาริเตอร์

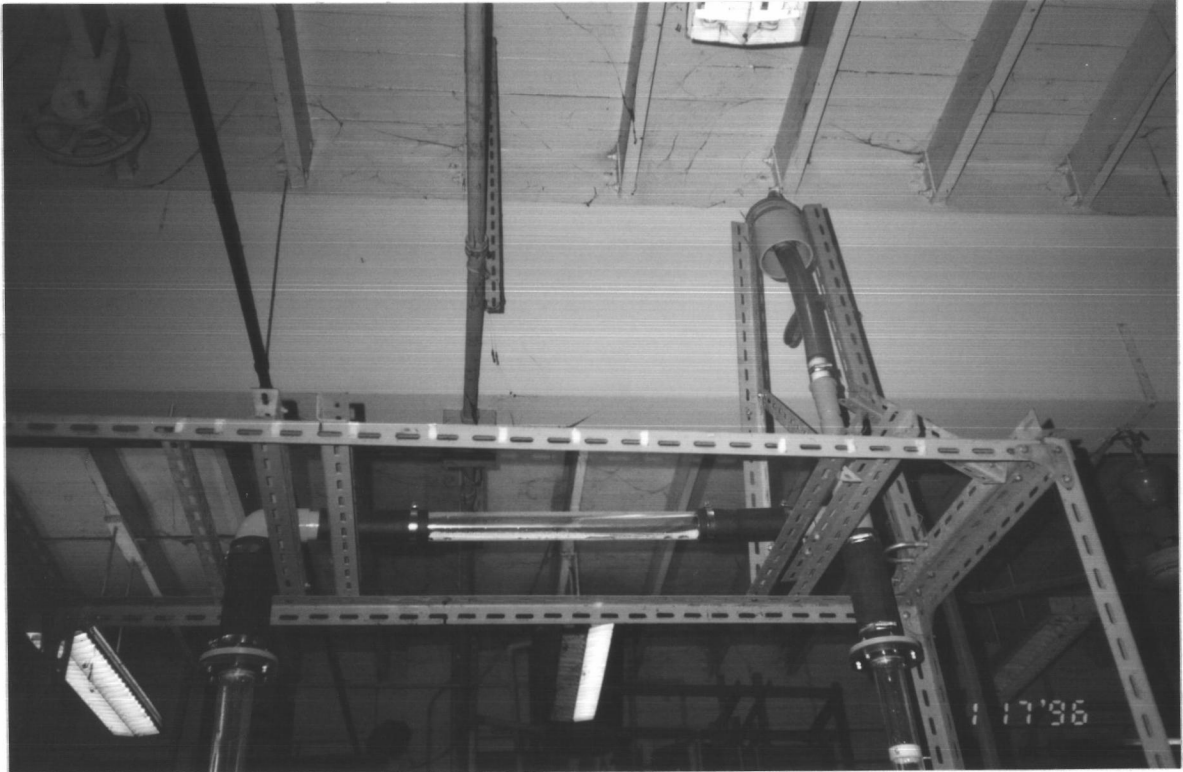
NOTES :

- ① = REACTOR
- ② = CIRCULATING PUMP
- ③ = MEGNATIC FLOW METER
- ④ = PRESSURE GAGUE
- ⑤ = BACK PRESSURE VALVE
- ⑥ = AIR RELEASE VALVE
- ⑦ = AIR COMPRESSOR
- ⑧ = PRESSURE REGLATOR
- ⑨ = RAW WATER STORAGE TANI
- ⑩ = FEED PUMP
- ⑪ = AIR FLOW METER
- ⑫ = WATER FLOW METER

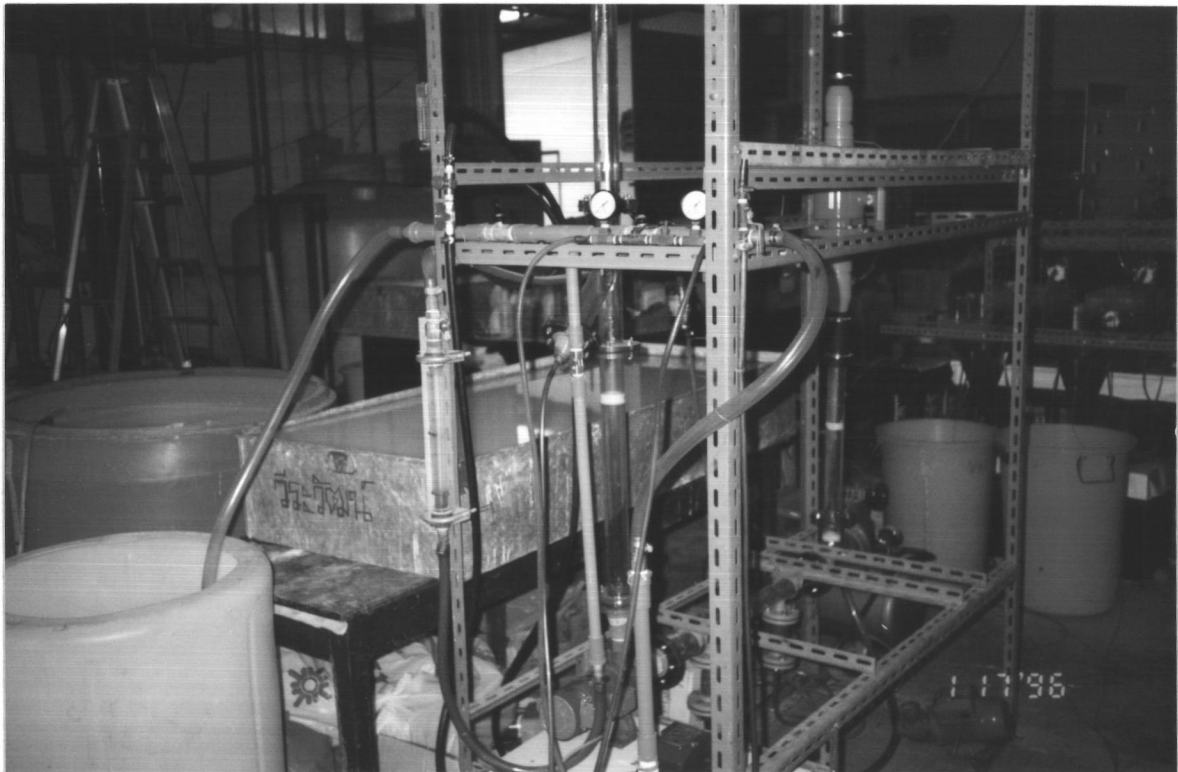
รูปที่ 3.1 ดังปฏิกรณ์แบบวนเวียนที่ใช้ในการทำการวิจัย

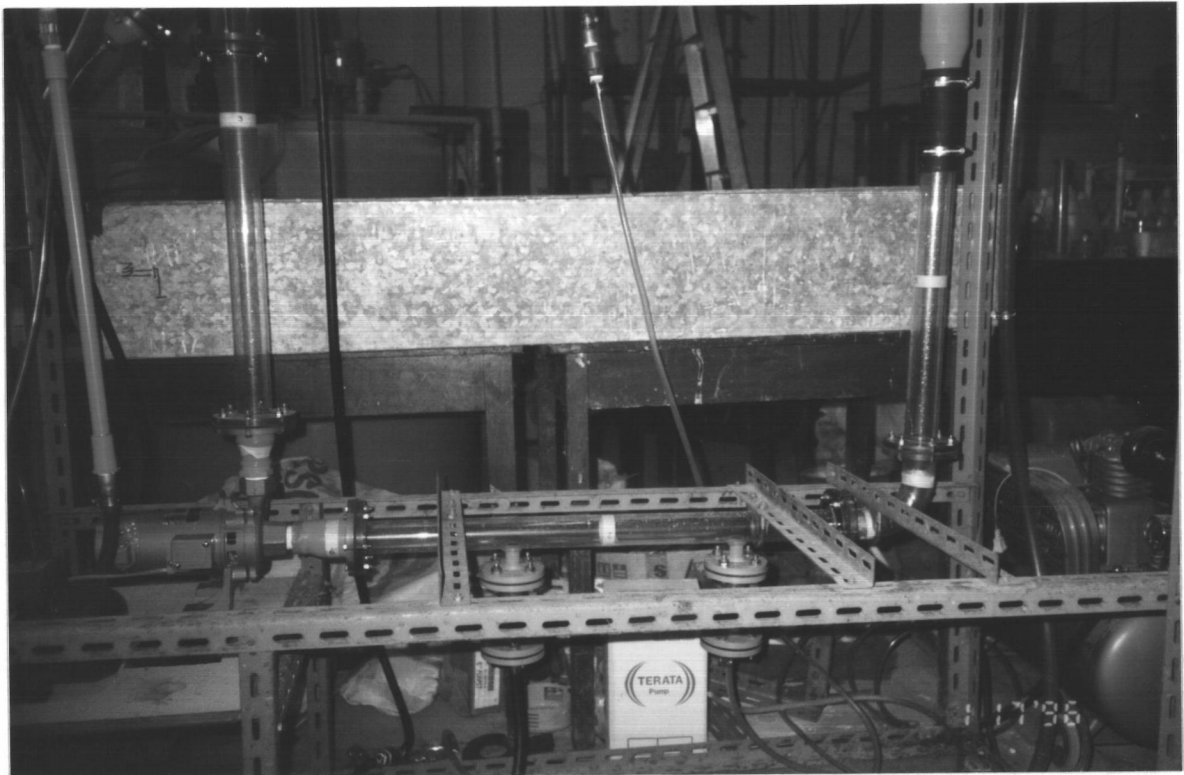
รูปที่ 3.2 รายละเอียดส่วนประกอบต่างๆ ของถังปฏิกรณ์แบบวนเวียน และการติดตั้ง

รูปที่ 3.3 รายละเอียดส่วนประกอบต่างๆ ของฉัฏปฏิกรณ์แบบวนเวียน และการติดตั้ง

รูปที่ 3.4 รายละเอียดส่วนประกอบต่างๆ ของถังปฏิกรณ์แบบวนเวียน และการติดตั้ง

รูปที่ 3.5 รายละเอียดส่วนประกอบต่างๆ ของถังปฏิกรณ์แบบวนเวียน และการติดตั้ง

3.2.2 ตัวแปรในการทดลอง

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรต่างๆ ที่มีผลต่อการถ่ายเทออกซิเจนในถังปฏิกรณ์ เพื่อศึกษาการใช้ถังปฏิกรณ์แบบวนเวียนในการเติมออกซิเจน ดังนั้น จึงกำหนดค่าตัวแปรที่แปรเปลี่ยนไว้ ดังนี้ คือ

- 1) ความเร็วก๊าซ (Superficial gas velocity, U_G) ที่จ่ายเข้าถังปฏิกรณ์กำหนดไว้ดังนี้ คือ 0.01 , 0.02 , 0.03 , 0.04 , 0.05 , 0.10 เมตรต่อวินาที
- 2) อัตราการจ่ายน้ำเข้าสู่ถังปฏิกรณ์ (Q_{in}) กำหนดไว้ดังนี้ คือ 25 , 50 , 75 , 100 , 150 ลิตรต่อชั่วโมง
- 3) ความดันเกจในถังปฏิกรณ์ (P_R) กำหนดไว้ดังนี้ คือ 0.25 , 0.50 , 0.75 , 1.00 บาร์

ตารางที่ 3.1 แสดงความสัมพันธ์ของค่าตัวแปรที่กำหนด

ค่าตัวแปร	หน่วย	ค่าของตัวแปรที่ใช้ทำการวิจัย
ความดันเกจ (P_R)	บาร์	0.25, 0.50, 0.75, 1.0
อัตราการจ่ายน้ำเข้าสู่ถังปฏิกรณ์ (Q_{IN})	ลิตรต่อชั่วโมง	25, 50, 75, 100, 150
ความเร็วก๊าซ (U_G)	เมตรต่อวินาที	0.01, 0.02, 0.03, 0.04, 0.05, 0.10
รวมจำนวนการทดลอง		120
ทดลองกับน้ำเสียจริงภายใต้สภาวะที่เหมาะสม		10
รวมจำนวนการทดลองทั้งหมด		130

3.2.3 การเตรียมน้ำและสารเคมี

การเตรียมน้ำและสารเคมีสำหรับการทดลอง ดำเนินการตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.2.3.1 น้ำสะอาดที่ใช้ในการทดลองเตรียมจากน้ำประปา นำมาใส่โซเดียมซัลไฟท์ (Na_2SO_3) ลงไปเพื่อเพิ่มค่าความเข้มข้นของ SO_3^{-2} จนมีค่าประมาณ 500-750 มก./ล. ในสถานะที่มีตัวเร่งปฏิกิริยา คือ โคบอลท์ (CO^{+2}) อยู่ในน้ำประมาณ 0.05-0.10 มก./ล. เก็บไว้ในถังเก็บน้ำและสูบด้วยเครื่องสูบน้ำเข้าถังปฏิกรณ์

3.2.3.2 น้ำเสียจริงที่ใช้ในการทดลองเตรียมจากน้ำเสียคลองจริง และสูบด้วยเครื่องสูบน้ำเข้าถังปฏิกรณ์ โดยน้ำเสียจากคลองจริงมาจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

- 1) คลองแสนแสบบริเวณท่าเรือเชิงสะพานหัวช้าง
- 2) คลองบริเวณข้างคณะรัฐศาสตร์ ติดกับห้องปฏิบัติการสิ่งแวดล้อม คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2.3.3 สารเคมีที่ใช้วิเคราะห์หาปริมาณซัลไฟท์ในน้ำ

สารเคมีต่าง ๆ เตรียมตาม Standard Method

3.2.4 วิธีการทดลอง

การทดลอง จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

- 1) ส่วนแรกเป็นการใช้น้ำสะอาดแทนน้ำเสีย ทำการทดลองโดยเปลี่ยนค่าตัวแปรต่าง ๆ ให้ได้ค่า $K_L a$ ของถังปฏิกรณ์ ภายใต้สภาวะตัวแปรต่าง ๆ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่า $K_L a$ กับตัวแปรต่าง ๆ เพื่อให้ได้ค่าตัวแปรที่เหมาะสมในการทำงาน

2) ส่วนที่สอง จากค่าที่ได้ในส่วนแรกนำมาทดลองกับน้ำเสียจริงภายใต้สภาวะที่กำหนด เพื่อศึกษาการเติมออกซิเจนในน้ำเสียจริง

ขั้นตอนการทดลองมีดังนี้

- 1) การทดลองโดยเตรียมน้ำตามวิธีเตรียมน้ำ หัวข้อที่ 3.2.3.1 สูบน้ำเข้าถังปฏิกรณ์ จนเต็มถึงปฏิกรณ์ ด้วยอัตรา 25 ลิตรต่อชั่วโมง ทำการปรับความดันในถังปฏิกรณ์ให้มีความดัน 0.25 บาร์ ปรับความเร็วการไหลวนของเหลวในถังปฏิกรณ์ให้มีค่า 0.30 เมตรต่อวินาที เติมอากาศเข้าสู่ถังปฏิกรณ์ ปรับอัตราการจ่ายอากาศให้ความเร็วของก๊าซ มีค่าเท่ากับ 0.01 เมตรต่อวินาที
- 2) ทำการเก็บตัวอย่างน้ำที่ผ่านถังปฏิกรณ์ที่เวลาต่างๆ ในขณะที่ระบบทำงานในสภาพที่กำหนดนำมาวิเคราะห์หาปริมาณซัลไฟท์ที่เหลืออยู่ในแต่ละช่วงเวลา
- 3) ทำการทดลองในสภาวะของระบบเช่นเดิม แต่เปลี่ยนอัตราการจ่ายอากาศเข้าสู่ถังปฏิกรณ์เป็น 0.02, 0.03, 0.04, 0.05, 0.10 เมตรต่อวินาที ตามลำดับ
- 4) ทำการทดลองตามหัวข้อที่ 1-3 แต่เปลี่ยนอัตราการสูบน้ำเข้าถังปฏิกรณ์เป็น 50, 75, 100, 150 ลิตรต่อชั่วโมง
- 5) ทำการทดลองตามหัวข้อที่ 1-4 แต่เปลี่ยนความดันในถังปฏิกรณ์เป็น 0.50, 0.75, 1.0 บาร์ ตามลำดับ
- 6) จากค่าที่ได้จากการทดลองในหัวข้อที่ 1-5 ทำการทดลองโดยใช้น้ำเสียจริง เพื่อศึกษาการเติมออกซิเจน

3.2.5 การเก็บตัวอย่างและการวิเคราะห์ลักษณะสมบัติของน้ำ

การเก็บตัวอย่างและการวิเคราะห์ลักษณะสมบัติต่างๆ สามารถแสดงได้ดัง

ตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 การเก็บตัวอย่างและการวิเคราะห์ลักษณะสมบัติต่างๆ ของน้ำในการทำการวิจัย

ตัวแปร	หน่วย	วิธีวิเคราะห์	ตำแหน่งของการเก็บตัวอย่าง		
			น้ำเข้า ถึงปฏิกรณ์	ภายใน ถึงปฏิกรณ์	น้ำที่ ผ่านถึงปฏิกรณ์
1. ออกซิเจนละลายน้ำ - น้ำสะอาด	มก./ล.	ออกซิเดชั่น ซิลไฟท์ที่เกินพอ			*
- น้ำเสียจริง		อิเล็กโทรดเมมเบรน	*		*
2. อุณหภูมิ	°C	เทอร์โมมิเตอร์	*		
3. ความดัน	บาร์	Pressure Gauge		*	
4. ขนาดฟองก๊าซ	มม.	ถ่ายภาพ		*	